

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2016-03-03

Dnr V 2016/2037

1

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Rektor

Yttrande över betänkandet SOU 2015:88 Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design

Lunds universitet har anmodats att yttra sig över utredningsbetänkandet *Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design* (SOU 2015:88) och välkomnar betänkandet. Utredningen *Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design* ses i egenskap av statligt initiativ i relation till det närmast föregående övergripande initiativ på området, handlingsprogrammet *Framtidsformer* som antogs 1998.

Sammanfattning

Utredningen har en god ansats och ämnet är angeläget i en tid av snabba förändringar. Förändringar som i högsta grad påverkar hur vi lever, var vi finns, vilka behov vi har och vilka behov vi kan tänkas få. Därför är det bra att ett ambitiöst grepp tas genom introduktionen av begreppet *gestaltad livsmiljö*. Lunds universitets samlade bedömning är att betänkandet inte är klart utan behöver i vissa delar utredas vidare.

Nedan följer universitets synpunkter. Synpunkterna följer betänkandets disposition.

- Utredningens uppdrag och arbete.** Lunds universitet saknar en tydlig beskrivning av vilka problemen är idag och varför det behövs en ny politik för arkitektur, form och design. Bredden i materialet gör att budskapet blir diffust. I arbetet med betänkandet har de som arbetat med det förbiset relevanta perspektiv från humaniora och samhällsvetenskaper.
- Analys av den gällande politiken.** Den gällande politiken analyseras utifrån vad som hänt sedan 1998, detta i enlighet med kommittédirektivet för utredningen. Lunds universitet efterlyser trots det en högre grad av förståelse för historiska processers relation till nu och framtid.
- Språket och begreppen.** Det nya perspektivet *gestaltad livsmiljö*, som universitetet i sig stöder, får inte någon tillfredsställande analys, varken i förhållande till teori på området eller i andra möjliga perspektiv.
- Perspektivet gestaltad livsmiljö och utmaningar för området.** Kapitlet är aktuellt och informativt. Universitet vill tillägga att arkitektur, form och design kan ha en viktig roll i samhället men betänkandet ger en orealistisk bild av

betydelsen för samhällsförändring, t ex kapaciteten att överbrygga ekonomiska och sociala klyftor i samhället.

5. **Lärdomar från andra länder.** Den största bristen vad gäller denna punkt är att metoden för val av länder för jämförelser inte redovisas. Kanske är urvalet väl grundat, men det framgår inte av betänkandet och framstår därför som godtyckligt.
6. **Nya mål för arkitektur-, form- och designpolitiken utifrån perspektivet gestaltad livsmiljö.** Lunds universitet noterar att de nya mål som formuleras för området *gestaltad livsmiljö* är mindre konkreta än de gällande målen. Skyddet för intressanta kulturmiljöer försvagas avsevärt genom de nya målformuleringarna. Positivt är att tvärsektorieella samarbeten ska uppmuntras. Vi vill även tillägga att det universellt utformade (Universal Design) bör vara vägledande i alla insatser som rör gestaltad livsmiljö. En sådan systematik kan över tid bidra till ett mer inkluderande samhälle och ökad social hållbarhet. Det talas om en ny politik för arkitektur, form och design men i betänkandet finns en slagsida mot arkitektur och stadsplanering.
7. **Myndigheten för gestaltad livsmiljö.** Förslaget att inrätta en central myndighet kan vara berättigat men arbete på kommunal och region nivå skulle kunna ge mer genomslag. Frågan måste utredas ytterligare. En eventuell myndighet måste få tydligare profil och uppgifter som motiverar kostnaderna.
8. **Det offentliga och insatser inom arkitektur, form och design.** Nyttan med en riksarkitekt ifrågasätts då funktionen riskerar att bli symbolisk. Universitetet ställer oss positiva till idén med *wild-card* och det bör också utformas så att det främjar gränsöverskridande samarbeten.
9. **Höjd kompetensnivå inom offentlig upphandling.** Det är bra att upphandling har identifierats som en avgörande punkt för att uppnå målen. Lunds universitet instämmer i att behovet av höjd kompetens föreligger.
10. **Kunskap, kompetens och samverkan.** Universitetet instämmer i att begreppet *gestaltad livsmiljö* kräver utveckling och samverkan på alla nivåer inom utbildning och forskning, dock saknar vi perspektiv som innebär samverkan över fakultetsgränserna, detta i enlighet med den övergripande kritiken ovan. Breddad rekrytering inom fältet måste stärkas med reella insatser.

Beslut

Beslut om att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av stf förvaltningschef Cecilia Billgren efter föredragning av byggnadschef Åsa Bergenudd.

Torbjörn von Schantz

Åsa Bergenudd
(LU Byggnad)

Kopia

Samtliga fakulteter
Samtliga sektioner
USV, Max IV, LUKOM
LUB
Internrevisionen
sammanträde@rektor.lu.se